

Zdravlje u čaši vode

Zdravstvena ispravnost vode za piće u lokalnim vodovodima na području Krapinsko-zagorske županije

Vodopostrobnica mreža na području Krapinsko-zagorske županije nije u svim dijelovima županije jednako razvijena. Na sreću (ili na nesreću), to je područje bogato izvorima – bilo da je to voda za piće ili termalni izvori koji se koriste u brojnim toplicama. U središnjem dijelu županije postoji dobro razgranata mreža najvećeg distributera Zagorski vodovod d.o.o., a tu je i Krakom d.o.o. te Nisko-gardnja i Humkom VIK.

Na rubnim područjima županije u 70-im i 80-im godinama nastali su brojni tzv. "lokalni vodovodi" kojima upravljaju građani. Izgrađeni su uglavnom na većoj nadmorskoj visini što zbog lako dostupnih, često i površinskih izvora, što zbog težnje prema jeftinijim rješenjima. Njihov je broj godinama rastao, a rastao je i broj domaćinstava na pojedinim vodovodima, tako da je s vremenom, posebno u sušnim razdobljima, dolazilo do nestašice vode. O kvaliteti vode uglavnom se samo pretpostavljalo jer u većini tih vodovoda nisu rađene analize vode, tako da se nije niti znalo je li zdravstveno ispravna.

Sporadične analize i zadnjih godina sistematske analize na nekim vodovodima upozoravale su, međutim, da je zdravstvena ispravnost vode iz većine vodovoda upitna. Budući da je zdravstveno ispravna voda bitna za zdravlje jer bez vode ne možemo, a brojne su bolesti do kojih može doći ukoliko se konzumira voda koja nije zdravstveno ispravna, posebno kod djece, rješavanje vodoopskrbe na području cijele županije određeno je kao jedan od prioriteta. Tako je uvršteno u Plan za zdravlje Krapinsko-zagorske županije krajem 2005.

U prvoj fazi planiralo se obići sve lokalne vodovode i utvrditi u kakvom su stanju, analizirati vodu iz izvorišta i po četiri uzorka na mreži, te objaviti rezultate. Zatim, u suradnji s postojećim komunalnim tvrtkama napraviti plan sanacije, tj. utvrditi koji se vodovodi mogu koristiti i pod kojim uvjetima, a budući da je za sve to potrebno i više godina, za to vrijeme osobe koje održavaju vodovode educirati kako dezinficirati vodu, da bi se smanjio rizik za zdravlje potrošača. Osnovano je i Povjerenstvo za očevit lokalnih vodovoda, na čelu s predsjednikom Jasminkom Ištok, inž. građ. iz Službe za promet i komunalne djelatnosti u Krapinsko-zagorskoj županiji. U povjerenstvu je i Marina Kunović, sanit. ing. iz Službe za zdravstvenu ekologiju Zavoda za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije, te treći član iz jedinice lokalne samouprave na čijem je području vodovod.

Gotovo cijelu proteklu godinu povjerenstvo je obilazilo vodovode, a izvješće koje je podnijelo u prosincu bilo je poražavajuće. Naime, utvrđeno je da od 122 vodovoda u 21 jedinici lokalne samouprave (od 32), koji snabdijevaju vodom 37.664 stanovnika (od ukupno 142.432), samo pet vodovoda zadovoljava (osim što nemaju dokumentaciju i stručno osoblje koje bi ih održavalo), 30 vodovoda uvjetno zadovoljava (nemaju dokumentaciju, nemaju stručno osoblje, ili klorinaciju), a ostali se ne bi smjeli ni koristiti. Osim mikrobiološkog zagađenja zbog površinskih izvora, u njima dolazi do jakog zamućenja vode i ulaska štetnih kemijskih

tvari, neprihvatljiva je lokacija njihovih izvorišta, s nedovoljnom količinom vode, a uz to – ne kloriraju se i loše se održavaju. Dakle, od 139 uzoraka vode iz izvorišta samo je šest imalo zdravstveno ispravnu vodu, a na mreži je 39 ispravnih od 414 ispitanih uzoraka. Sva izvješća su dobile jedinice lokalne samouprave, a nadamo se da su ih dali na uvid potrošačima s upozorenjem da voda nije za piće i da se mora prokuhivati. U većini slučajeva uzorci nisu odgovarali zbog velikog broja bakterija fekalnog porijekla, ali i zbog mutnoće, prisutnosti organskih tvari, nitrata i nitrita, te previsoke koncentracije slobodnog rezidualnog klora.

Operativnim planom za ovu je godinu predviđena edukacija odgovornih osoba na vodovodima, te četiri puta godišnje "A" analize vode i analiza slobodnog rezidualnog klora po potrebi. Osim toga, održat će se predavanja o vodi za piće u školama na području koje opskrbljuju lokalni vodovodi, te podijeliti brošure sa savjetima o korištenju vode.

Na jedinicama lokalne samouprave ostaje da pojačanim naporima rade na konačnoj sanaciji vodovoda, da bi se za nekoliko godina došlo do obrnutih rezultata te da uzorci koji ne odgovaraju budu u što manjem broju.

Ružica Cipriš, dr. med., spec. mikrobiologije, članica Stručnog tima za provođenje Plana za zdravlje Krapinsko-zagorske županije i voditeljica Službe za zdravstvenu ekologiju ZZJZ Krapinsko-zagorske županije
E-mail: ekologija.zzjz@inet.hr